

Synthymia fixa fauna nov. spec., en andere opmerkelijke vlinderwaarnemingen in Nederland (Lepidoptera)

C. VAN LETTOW

LETTOW, C. VAN, 1987. *SYNTHYMIA FIXA* FAUNA NOV. SPEC., AND SOME OTHER INTERESTING RECORDS IN THE NETHERLANDS (LEPIDOPTERA). – *ENT. BER., AMST.* 47(7): 101-102.

Abstract: One specimen of *Synthymia fixa* (Fabricius) was caught on light in Beekbergen (Veluwe). The species has a western Mediterranean distribution, and the specimen caught is presumably a straggler.

Gordelweg 92c, 3037 AL Rotterdam

Inleiding

In 1985 zijn mijn zoon en ik in de gelegenheid geweest om in Beekbergen bij Apeldoorn het gehele jaar door (uitgezonderd de maand juli) 's avonds met de lamp vlinders te vangen. Ondanks de zeer slechte zomer hebben wij toch enkele minder gewone vangsten gedaan. De meest interessante worden hieronder kort besproken (volgens de nomenclatuur volgens de naamlijst van Lempke):

Hepialus fusconebulosus (De Geer)

7 ex. op 25.vi. Deze zeldzame hepialide werd voor het eerst gevangen door G. J. Flint bij de Abdij Sion in de gemeente Diepenveen (Ov.). Overigens is de soort alleen bekend van de Veluwe. Eerdere vangsten waren van de Hoge Veluwe (1974, mededeling F. Leffef; 1983, coll. A. Veldhuyzen), en van de Imbosch (1981, coll. A. Cox). De vindplaats Beekbergen is dus nieuw. De rups leeft in de wortels van adelaarsvaren (*Pteridium aquilinum* (L.) Kuhn).

Leucodonta bicoloria (Denis & Schiffermüller)

10 ex. tussen 19.v en 12.vi. Deze notodontide is plaatselijk op zandgrond vrij gewoon, maar noch in de collectie van het Instituut voor Taxonomische Zoölogie, Zoölogisch Museum Amsterdam (ZMA), noch in de

Catalogus van Lempke (1937, 1959) komt de vindplaats Beekbergen voor.

Ochrostigma velitaris (Hufnagel)

1 ex. op 19.vi. Alleen voorkomend in bosrijke gebieden in het oosten en zuiden van het land, en altijd schaars. Beekbergen is een nieuwe vindplaats.

Anaplectoides prasina (Denis & Schiffermüller)

1 ex. op 13.vi. Evenals de vorige noctuide is deze uil soms vrij gewoon, maar meestal een schaarse verschijning.

Brachionycha sphinx (Hufnagel)

1 ex. op 29.x. Deze uil is van slechts enkele vindplaatsen op de Veluwe bekend; voorzover de gegevens in de ZMA-collectie en Lempke (1941, 1964) reiken is Beekbergen daar niet bij. Deze, in het algemeen sporadische, soort kan plotseling vrij gewoon optreden.

Crypsedra gemmea (Treitschke)

1 ex. op 31.viii. Een uil die in ons land slechts bekend is van enkele plaatsen op de Veluwe; de vindplaats Beekbergen is nieuw.

Catocala sponsa (Linnaeus)

1 ex. op 9.viii. *C. sponsa*, die vooral wordt aangetroffen op de Veluwe en in de Achter-

Synthymia fixa (Fabricius)
♀, S. Martino delle Scale,
Sicilia, 24.v. – 13.vi.1954,
leg. J. R. Caron. Deze
west-mediterrane soort is
nu ook, wel zeker adventief,
in Nederland aange-
troffen. (Foto J. Huisen-
ga).

hoek, was jaren lang niet meer waargenomen, maar is de laatste paar jaren weer op een paar plaatsen opgedoken. Ook voor deze soort is Beekbergen een nieuwe vindplaats.

Minucia lunaris (Denis & Schiffermüller)

1 ex. op 24.v. Deze meestal zeer schaarse uil wordt nog het meest waargenomen op de zandgronden in het midden van het land. Ook in dit geval is mij geen eerdere vermelding van Beekbergen bekend. De rups leeft op jonge scheuten van eik.

Synthymia fixa (Fabricius) (fig. 1.)

24.viii. De meest interessante vangst was één exemplaar van deze noctuide. Voor zover bekend werd deze soort nog niet in ons land waargenomen. Het verspreidingsgebied van deze soort beslaat het westelijk Middellandse Zeegebied, met inbegrip van Malta en Algerije in het zuiden en Portugal in het westen. Uit Engeland is één dubieuze vondst bekend (Bretherton, Goater e.a., 1983). We moeten wel aannemen dat de Nederlandse vondst een adventief exemplaar betreft. Helaas was het dier sterk af-

gevlogen. Ter herkenning wordt daarom hierbij een foto (fig. 1) afgebeeld van een gaaf Italiaans exemplaar uit de collectie van het ZMA.

Dankbetuiging

Dank aan de heer B. J. Lempke voor het bevestigen van de determinatie van *S. fixa*, en het verstrekken van veel aanvullende informatie, en aan de heer J. Huisenga voor het maken van de foto.

Literatuur

- BRETHERTON, R. F., B. GOATER & R. I. LORIMER, 1983. Noctuidae II. In: *The moths and butterflies of Great Britain and Ireland* (J. Heath & A. Maitland Emmet eds) 10: 36-413. Harley Books, Colchester. (*S. fixa* pag. 289).
- LEMPKE, B. J., 1937. Catalogus der Nederlandsche Macrolepidoptera. II – *Tijdschr. Ent.* 80: 244-303. (*L. bicoloria*: 270).
- LEMPKE, B. J., 1941. Catalogus der Nederlandsche Macrolepidoptera. VI – *Tijdschr. Ent.* 84: 276-350. (*B. sphinx*: 316-317, 350).
- LEMPKE, B. J., 1959. Catalogus der Nederlandse Macrolepidoptera. (Zesde supplement) – *Tijdschr. Ent.* 102: 57-134. (*L. bicoloria*: 106-107).
- LEMPKE, B. J., 1964. Catalogus der Nederlandse Macrolepidoptera. (Tiende supplement) – *Tijdschr. Ent.* 107: 49-136, pl. 9-15. (*B. sphinx*: 133-134).

Geaccepteerd 5.xi.1986.